

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

MAR 13 1920

Uredništvo in upravljalni prostor: 2657 S. Lawrence Ave.
Office of publication: 2657 S. Lawrence Ave.
Telephone: Lawrence 4635.

LETO—YEAR XIII.

Cena lista je \$4.00.

Registered as second-class matter January 22, 1910, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., četrtel 11. marca (March 11th) 1920.

Subscription \$4.00 Yearly.

STEV.—NUMBER 59.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 3, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

KANSASKI RUDARJI ZA POLITIČNO AKCIJO.

IZ INDIANAPOLISA PRIHAJA GLAS, DA SE RUDARJI NE BODO DALI POTOLAJITI Z OBLJUBAMI.

Rudarji s polja trdega premoga čakajo na razsodbo bemske komisije.

Kansas City, Mo. — V ponedeljek je prišla konvencija rudarjev, ki so organizirani v 14. distriktu. Na konvenciji je okoli dve sto delegatov, med njimi tudi nekaj Slovencev.

Glede dnevnega časopisja in politične taktike se je vnela prav živahna debata. Govorniki so priporočali, da morajo delavci ustopiti svoje dnevnike v angleščini in drugih jezikih, ako hočejo odbiti laži velebizniškega časopisja. Drugi govorniki so povdarjali, da mora biti delavstvo tudi politično organizirano, če hoče obdržati svoje pridobitve in doseči uspehe za delavstvo. Delavstvo naj izvoli zastopnike v postavo-dajne zbornice, občinske zastope in vse javne uradnike iz svoje srede. Sprejeta je bila resolucija, ki priporoča ustanovitev delavskih dnevnikov in samostojno politično akcijo.

Neka druga resolucija izrekla podporo predsedniku Howatu, če se skliče stavka.

J. C. Millet, predsednik krajevne organizacije tesarskih delavcev, je razložil konvenciji, da so se guvernirji na svoji konvenciji 1. novembra 1919 v Washingtonu dogovorili, da uvedejo praviškovni zakon. Določili so, da se taka postava najprej preizkusi v državi Kansas. Njegovo pojasnilo dokazuje, da je kansaski guvernir izvedel je sklep skupne konvencije guvernirjev. Ker so guvernirji demokratje ali pa republikanci, govori to dejstvo, da sta obe stranki sovražni delavskim interesom in da ne bodo delavci ničesar dosegli zase, dokler bodo glasovali za kandidate, ki jih priporočata stari stranki.

Indianapolis, Ind. — Iz glavnega urada rudarske organizacije je bila podana izjava, da rudarji ne bodo zadovalni z razsodbo medzne komisije, če ne dobe primernega povznanja mezde, ki zadostuje za pošteno prehranitev družine, ker se ne dajo omamiti z obljubami, da bodo padle visoke živčne cene. Vse take obljube pri rudarjih naletela na gluha ušesa.

New York, N. Y. — Zastopniki rudarjev s polja trdega premoga in rudniških podjetnikov so se sešli na skupni konferenci, da se razgovorjajo o novi pogodbi med rudarji in podjetniki.

Izdana je bila izjava, da zastopniki ne podvzamejo definitivnih korakov, dokler mezna komisija ne poda svoje razsodbe v zadevi rudarjev na polju mehkega premoga.

Mezna komisija bo podala svojo razsodbo najbrž dne 12. marea. Kako bo razsodila komisija v zadevi rudarjev s polja mehkega premoga, je zdaj še tajnost.

DOZDAJ SE NI BIL NEMIROV V STAVKI EKSPRESNIH USLUŽBENCEV.

Chicago, Ill. — Pri "Ameriški železniški ekspresni družbi" stavlja okoli tri tisoč uslužbencev že šest dan. Dozda ni prišlo še do najmanjših nemirov. Družba sicer izjavlja, da so se nekateri uslužbenci že vrnili na delo, odhroniki organizacije pa pravijo, da se dozda še ni vrnil nobeden.

Stavka se vrši tako mirno, da ni opaziti policajev pri sklediških ekspresnih družbah.

Nova turška vlada.

Carigrad. — Sultan je odobril novo ministrstvo, ki ga je sestavil Sali paša. Novi kabinet, ki je že osmi po vojni, je bolj nagnjen na stran nacionalov.

DELAŠTVO V JUŽNI AMERIKI V BOJU ZA NEODVISNO REPUBLIKO.

London, 10. marea. — V Uniji južne Afrike se danes vrše parlamentarne volitve, ki odločijo usodo sedanje Smutsove vlade. Delavska stranka s protibritskimi Buri vred je odprto nastopila za neodvisno republiko v južnoafriških kolonijah. Anglija je v velikih skrbih.

UMOR IN SAMOMOR, KONEC LJUBAVNE DRAME.

PIŠMA GOVORE, DA NI BILO PRIČAKOVATI DRUGAČNEGA KONCA.

Tako žive tisti, ki hočejo navadno delavce učiti morala.

Chicago, Ill. — Odigrala se je ljubezenska drama s katastrofalnim zaključkom, ki razgrinja moralo iz takozvanih boljških krogov, ki vihajo nos, kadar srečajo delavca na cesti, češ, da diši po znoju.

Neka mrs. Ruth Randall je u-strelila Clifford Bleyerja, očeta dveh otrok, ker se je prepričala, da Bleyer ni tako bogat, da bi kot njegova ljubica ali majstreska živela udobno in brezdelno življenje. Po izvršenem umoru je izvršila samomor.

Ljubezensko razmerje je po dejstvih, ki jih je dognala preiskava, pričelo že pred več leti, ko je bila Randallova še soproga Randalla, kajti Mortimer M. Newfield, ki je Randalla zastopal kot advokata v tožbi za zakonsko ločitev, se je po izvršenem umoru dejanju ljubezenske drame izjavil: "Randall mi je povedal, da je njegova žena prihajala domov z novimi klobuki in oblekami, toda povedati ni hotela, kje jih je dobila. Njen soprog mi je dejal, da hodi z nekim možem. Mogoče je bil Bleyer. Toda on jo je ujel tudi z drugimi." Advokat je še dostavil, da Randall ni vložil ugovora proti zakonski ločitvi, ker je bil vesel, da se jo je rešil.

Pisma, ki jih je policija izročila mlinskemu ogledniku, pripovedujejo, kako se je razvijala ljubezensko razmerje med Bleyerjem in Randallovo, in zakaj je bil konec katastrofalen. Pisma govorijo, da je bila Randallova nekakšen volkodlak, kajti hotela je zanesiti nase, če se v neko drugo družino. Lovila je oženjene moške, ki so imeli kaj pod palecem.

Zanimiva so tudi pisma, ki pripovedujejo, da je bil Bleyer nastavljen pri vojnem delu v Washingtonu in da je skušal dobiti za to službo pri vladi v letu 1918.

Beležke v njenem dnevniku zopet govorijo o denarju, ki ga je prejela od Bleyerja.

Robert Warner, prijatelj Bleyerja, je obvestil mlinskemu ogledniku, da je izvedel, da sta se Randallova in Bleyer pripravila isto populadno v prostorih kreme Lucea na Clarkovi cesti, ko se je odigralo zadnje dejanje. Po prepričanju odšla na njen dom, kjer je ustrelila njega in sebe. Samokres je kupila 17. novembra l. l. in policija sklepa iz tega dejstva, da je napravila že takrat sklep, da u-streli svojega ljubince.

SPREVEDNIK AMERIŠKE EKSPRESNE DRUŽBE OBTOŽEN UMORA.

Chicago, Ill. — Guy Wadsworth, bivši policaj, ki je po dnevu farmaril, po noči pa ropal, je izpovedal, da je Harry Andre, sprevednik "Ameriške železniške družbe", ustrelil nočnega čuvaja Thomas O'Donnella.

Kot bandita so zdaj prišli tudi optičarja Richard Wilsona, ki je po dnevu kratkočidnim ljudem meril očala, po noči je pa odhajal na roparske pohode.

Na Wadsworthovi farmi so našli kositerno škaflijo — dinamita, dva samokresa, pe pint nitroglicerina in vrsto viromskega orodja.

"MEDICINA" PROTI SVETOVNEMU NEPOKOJU.

Vrhovni svet je predpisal "dolo, varčnost, posojila in pamet" kot zdravilo.

STARA, STARA PESEM.

London, 10. marea. — Vrhovni zavezniški svet je obelodanil spomenico o svetovnih gospodarskih razmerah. Glavne točke spomenice so:

Mir mora priti po vsem svetu čim prej mogoče. Da se doseže mir, je treba predvsem mirovnega stanja in normalnega gospodarskega razmerja v vzhodni Evropi, armade in orožje se mora zmanjšati do najnižjega števila, ki je potrebno za domačo varnost, in nove ter povečane države morajo takoj uvesti prijateljske odnose in aranžirati neomejeno izmenjavanje blaga.

Vlade v vseh državah morajo takoj storiti vse ukrepe, da se vpostavi proizvodnjo, da delavci povsod čim več "producirajo", da se izboljša mašinerija in promet ter da se odstranijo razburjajoči faktorji, kot je profitarstvo. Vse vlade morajo skrbeti, da ljudstva nehajo zapravljati in da se znižajo izdatki, tako da bo čim prej mogoče zadelati široko vrzel, ki zija med potrebo in pomanjkanjem nučnih potrebščin. Vse države morajo takoj urediti denarno valuto in kredit, in sicer prvič z naknadnimi davki, drugič s posojili na kratko dobo, ki jih naj podpišejo državljani s svojimi prihranki, in tretjič s odtegnjenjem papirnatga denarja.

Države, ki ne morejo kupiti surovin na svetovnih trgih, si morajo nabaviti komercialne kredite. Zavezniške vlade bodo delale na to, da se odstranijo ovire pri izmenjavanju važnih potrebščin. Velike važnosti je, da se popravi opustošenje kraji v severni Franciji. To delo se ne more odložiti, dokler Nemčija ne plača odškodnine; v to svrhu je potrebno denarno posojilo.

Glede Nemčije pravi spomenica, da je zelo potrebno, da se čim prej ugotovi vrsta vojne odškodnine in Nemčiji se mora dati priložnost za dohavo surovin in pomagati ji je treba, da si nabavi posojilo v inozemstvu, ki bo imelo prednost garancije pred vojno odškodnino; o tej stvari določi odškodninska komisija. Najna pomoč je potrebna tudi Avstriji.

Spomenica slika splošne razmere v Evropi kot zelo slabe, toda "civilizacija nikakor ne ni v nevarnosti." Vojna je zelo pretresla Evropo in jo vrgla nazaj v mnogih oziirih, ampak "z veseljem opazamo, da se ljudstvo posebej v zavezniških državah vrača k normalnim poklicem" in Evropa si bo polagoma opomogla. V sklopnem "prevladuje zdrava pamet", kar jamči, da se ni bati nobenih večjih ali posledic.

Življenska potrebnost se od leta 1913 do 1919. podražila v Združenih državah 120%, v Veliki Britaniji 170, v Franciji, Italiji in Belgiji pa 300%.

Prodniklja premoga je padla v tem času v Angliji od 292 metriških ton (2200 funtov tona) na 234, v Franciji od 44 na 22, v Nemčiji od 173 na 109, v Združenih državah pa od 517 na 495.

V Rusiji je še 1,500,000 mož pod orožjem, na Poljskem, Rumunskem in v državah bivše Avstro-Ogrske pa 1,000,000 mož.

Vojni dolgovi vseh držav se računajo na 40 milijard šterlingov (200 milijard dolarjev.)

ROPARSKI UMOR.

Kansas City, Kans. — Tolovaji so pri poizkušenem oropanju So. Side banke ubili Glen Shochkeyja, bančnega blagajnika. Tolovaji so morali oditi brez plena. Policija je kasneje aretirala štiri moške in dve ženski, o katerih se mi, da so v zvezi z roparskim umorom.

BOJ PROTI KONGRESNIKOM, KI SO SPREJELI ŽELEZNIŠKO PREDLOGO.

Washington, D. C. — Ameriška delavska federacija odpre veliko kampanjo za poraz vseh onih kongresnikov, ki so glasovali za železniško predlogo in ki bodo ponovno kandidirali pri letošnjih volitvah.

V SENATU SE ZOPET PRIČAKUJE KOMPROMIS

STARA ŽELJA Z OZIROM NA X. ČLEN SE VEDNO POSTOJI.

Glasovanje v petek se mogoče pokaže, če pride do kompromisa.

Washington, D. C. — Republikanska opozicija še vedno upa, da pride do kompromisa z ozirom na X. člen lige narodov, preden mine še ta teden. Vzroke za ta optimizem je našli v glasovanju o novem kompromisu, ki je bil sprejet s 57. proti 20. glasovom.

Med tem, ko so se delale priprave za govorniško bitko o X. členu, se je vršila agitacija za kompromis v senatni predstavi. Opozicija je skušala pridobiti za vsako ceno demokrate za svoj kompromisni načrt. Taka prizadevanja pa govorijo, da skuša opozicija odvaliti del odgovornosti tudi na demokrate, če bo pogodba sprejeta s pridržki.

Obe frakciji sta razposlali brzojavke nenavzočim senatorjem, da se naj takoj vrnejo v Washington in udeležijo glasovanja v petek.

Voditelji republikanske opozicije, ki niso hoteli preje nič slinasti o kakšnem kompromisnem predlogu, zahtevajo, da se X. člen popolnoma črta iz pogodbe ali da se sprejme s takimi pridržki, ki jih sami smatrajo za dobre, so odnehati. Prijatli so z molkom, da se strinjajo z novim kompromisnim predlogom; ali so pa rekli, da mu ne nasprotujejo.

Novi kompromisni predlog ne pove skoraj nič novega, ampak le ponavlja z drugimi besedami, da Združene države ne prevzamejo nobene obveznosti v smislu X. člena lige narodov, ampak se v vsakem posebnem slučaju prepusti kongresu, da podvzame akcijo. Demokratje pravijo, da je tak pridržek nepotreben, ker je po ustavi kongres najvišja oblast v Združenih državah in torej ima v ustavi zajamčeno pravico, da lahko v vsakem podobnem slučaju odloči, kakšni koraki se bodo podvzeli.

Drugi pridržek pravi, da imajo Združene države pravico oddati, toliko glasov, kot katera druga država, ki je članica lige narodov. Demokratje ugovarjajo tudi temu pridržku in pravijo, da veto Združenih držav zadostuje, da je sklep neveljaven, ne glede na to, koliko glasov je oddala druga država za predlog. Dalje pojasnjujejo, da ne glasovi, ki jih odda Velika Britanija štejejo kot enota, to je, da toliko štejejo kot glas Združenih držav.

STAVKE PROŽNIH DELAVCEV NE BO.

Chicago, Ill. — Nad tri sto zastopnikov organiziranih železniških prožnih delavcev je sklenilo, da preiskujejo najprej razsodišče, ki ga določa Esch-Cumminsova predloga, da rješuje sporna vprašanja med železniškimi uslužbenci in železniškimi družbami.

Če bodo prožni delavci prišli do prepričanja, da ne pridejo do svojih pravic, ako se poslužijo razsodišča, jim je še vedno pot odprta do stavke, pravijo voditelji prožnih delavcev.

Nemški policaj ubil francoškega vojaka.

London. — Iz Berlina javljajo, da je nemški policaj v Wernitshu ustrelil francoškega vojaka, ki se je upri aretaciji zaradi tatvine.

WILSON MORDA RAZSEKA TURSKI VOZEL.

Ameriški predsednik bo poklican, da razsodi, čigav bo Carigrad.

LYOYD GEORGE JE NASUKAL FRANCOZE.

Washington, D. C., 10. marea. — Anglija in Francija se sučeta okrog Carigrada, kakor dva mačka okrog vrele kaše. Najnovejša znamenaja kažejo, da bo morda imel predsednik Wilson odločilno besedo v turškem imbroglju. Francoska vlada je predložila Wilsonu po svojem poslaniku načrt mirovne pogodbe s Turčijo. Načrt je bil poslan državnemu departamentu. Pričakuje se, da Wilson pošlje zavezničnem vročo noto, kakor hitro preštudira pakt. Dejstvo, da je Francija prehitela ostale zavezničke v pošiljati pogodbe, se razlaga, da bi Millerand rad pridobil Wilsona na svojo stran proti Lloyd Georgu, s katerim je v konfliktu radi grabetva turškega teritorija.

Wilson je dal razumeti v svojem pismu na Hitehocka, v katerem dolži Francijo, da je pod kontrolno militaristične stranke, da ne bo odobril velikega grabetva v Mali Aziji.

London, 10. marea. — Francija in Italija se nista definitivno odgovorili na noto Anglije za skupno okupacijo Carigrada. Kakor se čuje, niso Italijani ne Francozi edini med seboj, kaj naj stori v tej kočljivi zadevi.

Pariz, 10. marea. — Angleški ministri predsednik Lloyd George je ukazal okupacijo Carigrada v momentu, ko je bil francoski general d'Esperey odločen. General d'Esperey je vrhovni poveljnik zavezniških čet na Balkanu odkar je bilo podpisano premirje, toda zadnje čase se je mudil v Parizu. Millerand je v ponedeljek ukazal d'Espereyu, da naj hitro gre v Carigrad po najbližji poti, toda čel je prepozno. Angleži imajo v Carigradu 40,000 vojakov, Francija pa samo 5000. Obenem poročajo, da hite v Carigrad britske čete iz Egipta, Palestine in Mezopotamije.

PROTESTANTOVSKI POPJE ZAHTEVAJO ČITANJE SV. PISMA V JAVNIH ŠOLAH.

Springfield, Ill. — Protestantovski popje so poslali pred ustavno skupščino posebno delegacijo, ki je argumentirala, da se v ustavi določa, da se čita sv. pismo v javnih šolah. Popje so se jezili, ker je illinojska najvišje sodišče razsodilo, da je sv. pismo sekularsko. Popje so rekli, da je treba radi tega uvesti čitanje sv. pisma v javnih šolah, ker propada morala po vsem svetu.

Zdaj je jasno, zakaj so protestantovski popje organizirali v Chicago "Cerkveno federacijo". Dasiravno je Krist ušil, da njegovo kraljevstvo ni tega sveta. Vplivali bi radi na politiko in imeli glavno besedo pri izdelovanju postav. To je gospode privedlo do tega, da so ustanovili svojo federacijo, dasiravno so ob njeni ustanovitvi kričali, da je potrebna za oživljenje prave in žive vere.

LETALO JE PADLO V PLAMENU NA TLA.

Wichita, Kans. — Emil Saggasser se je dvignil z letalom v zrak, pri sebi je pa imel kot pasazirja gol. Clara Hart in 11-letnega John D. Ratcliffa, da napravi majhen polet. Ko se je letalo nahajalo približno pet sto čevljev od tal, je padlo v plamen na tla. Vsi trije so obležali mrtvi.

VERME.

Chicago in okolice: V petek nestalno in morda dež. Južnovzhodni vetrovi. Stanje temperature v zadnjih 24. urah: najvišja 39, najnižja 37. Sonce izide ob 6-10, zaide ob 5-50.

ŠEST MILJONOV OTROK GLADUJE VSLED MANIPULIRANJA ŽIVIL.

Washington, D. C. — Nedavno organizirana ženska Liga volili je opozorila kongres, da je v Združenih državah šest milijonov otrok, ki nimajo toliko hrane kolikor je potrebno za zdrav razvoj. Tega so krivi trasti, ki so manipulirali živila in navili cene do neznosne višine.

INDUSTRIJALNA ARMA-DA NA DELU V RUSIJI.

Ameriški poročevalec je videl zanimive stvari v sovjetski republiki.

BOJ NA "KRUŠNI FRONTI."

Moskva, 1. marea. — V Moskvo sem prišel 7. februarja. Zadnji sem bil tukaj v maju 1917, torej prve dni po revoluciji, ki je strnoglavila carizem. Tisti čas se lahko imenuje romantično doba revolucije. Življenje je kar kipeo revolucionarnega navdušenja. Rdeče zastave, veliki shodi na ulicah, diskuzije v vsakem kotu, petje, godba — vse to je bilo v ospredju prve dni revolucije.

Danes ni več opaziti tih zunanjih znamenj revolucije. Rdeče zastave so še na javnih posopjih, kadar se praznujejo zmage rdeče armade ali pri drugih slavnostih, drugače jih pa ni videti. Prvi vtis, ki ga dobi tujec v Moskvi, je, da je revolucija končana — vsaj na površju. Ljudstvo je sprejelo novi režim kot goro stvar. Revolucija je postala normalna življenje in revolucionarni entuziazem prvih dni se pojavi le takrat, kadar je treba navdušiti ljudi proti kontrarevoluciji.

Tudi ta nevarnost je minila. Rusi smatrajo, da je civilna vojna zdaj končana in kontrarevolucije se ni več bati. Sovjetska Rusija je zdaj obrnila vso pozornost za rekonstrukcijo dežele, da odpravi težke posledice dveletne civilne vojne in neusmiljene blekade.

Ni je dežele na svetu, ki bi preživela tako krizo, kakršno je Rusija v zadnjih dveh letih. A kar človek najbolj občuduje, je žilavost, življenska sila ruskega ljudstva, ki se je obdržalo na površju v vseh silni krizi. Največjega občudovanja je pa vredna podjnost sovjetske vlade, ki je pravkar pričela kampanjo za vpostavljenje železniškega sistema.

V Združenih državah in Angliji sem videl dovolj kampanj za rekrutiranje vojakov, vojna posojila itd., ali kaj tako živahnega se nisem videl, kot je sedanja kampanja boljševikov za boj proti pomanjkanju živil in kuriva in disorganizaciji železnice. Steno hiš v Moskvi so pokrile s plakati, ki vsebujejo le par besed, toda besed, ki sunejo naravnost v srce. Na primer: "Brez lokomotiv ni prometa, brez prometa ni kruha, brez kruha ni življenja — samo smrt. Zato vsi sposobni možje v delavnice!"

"Jutranja Pravda", centralno glasilo komunistične stranke, pri-nasa dnevi apel s sledečim in podobnim debelim naslovom:

"Pomanjkanje lokomotiv je bolj nevarno kot Denikin, bolj ogrozevalno kot entente. Pomeni propast in smrt. Naša rešitev je v popraviljanju lokomotiv, vagonov in cest. Soderugi! Na fronto! Na fronto vi, kovinarji, kovači, inženirji in kurjaši! Soderugi rdeče armade, naprej na nekrvavo fronto, da se vrši delavsko ljudstvo! Roke in možgani na delo!"

Rekrutiranje "rdeče industri-jalne armade", ki se ima bojevati na "nekrvavi fronti", da se osvaja kruh in premog v mesta v obilni količini, se vrši z ravno takim navdušenjem, kakor se je lani vršilo rekrutiranje vojakov za kontrarevolucionarne fronte. Program sovjetske vlade je, da se letos zgradi 500 novih lokomotiv (Da) je na 2. strani.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$4.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inostranstvo \$7.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v objavi n. pr. (Januarja 31-20) poleg vsakega člena in naslova pomeni, da vam je s tem davkom potekla naročnina. Poslovite se pravilno, da se vam ne ustavi list.

NACIONALIZIRANJE RUDNIKOV NA ANGLEŠKEM.

Položaj v rudarski industriji v Veliki Britaniji je postal tako resen, da mogoče pride že v bližnji bodočnost do splošne stavke. Za resnost položaja govori dejstvo, da je parlamentarna skupina delavske stranke sprejela dne 26. februarja resolucijo, da se skliče kongres strokovnih društev za dne 11. marca. Na tem kongresu se mogoče zaključi splošna stavka, ker se je delavstvo naveličalo poslušati prazne obljube.

Strokovno organizirano delavstvo ni zadovoljno z Lloyd Georgovo vlado, ker ni izvedla tega, kar je priporočila komisija, ki jo je imenovala vlada. Ali ta nezadovoljnost se ne omejuje le na delavstvo, ampak se razširja tudi med srednjim stanom, ki je bil trdna opora Lloyd Georga. Komisija je bila imenovana, ker se je bala vlada, da pride do splošne stavke rudarjev.

Komisija se je takoj lotila dela. Po končani preiskavi je predložila poročilo o tej preiskavi, v katerem priporoča, da se nacionalizirajo rudniki. Lloyd George je videl, da je nevarnost za stavko rudarjev minila, pa ni izvršil tega, kar je komisija priporočila. Seveda ni Lloyd George kar naravnost rekel, da ne izvrši priporočila komisije, ker bi s takim dejanjem povzročil, da bi se tisti spregledali, ki so vedno spali duševno spanje. Ko je dne 9. februarja razpravljal z deputacijo strokovnih društev in rudarske organizacije o stvari, je nastopil za poročilo manjšine, ki ga je izdelal Duckham in ki sicer priporoča skupno kontrolo, nikakor pa ne prizna nacionalizacije v tem smislu, da postane ljudstvo lastnik rudnikov. Ta nastop ministrskega predsednika je presenečil rudarje, obenem je pa povzročil, da je pri rudarjih prišel ob vse zaupanje, kajti spoznali so, da Lloyd George ni naklonjen nacionalizaciji rudnikov.

Deputacija je naglašala, da se kaj takega še ni zgodilo, da bi vlada ne poskusila vzakoni priporočila komisije, ki jo je sama imenovala. Deputacija je dalje razložila Lloyd Georgu, da ne zahtevajo le rudarji nacionalizacijo rudnikov, ampak da je to zahteva vsega strokovno organiziranega delavstva. Ministrski predsednik se ni oziral na tako razlago, ampak ostal je pri manjšinskem priporočilu.

Proti rudarjem je bila izigrana še druga poteza, da se ne uresniči nacionalizacija rudnikov. Komaj so rudarji dobili skrajšani delavnik, se je premog pri toni podražil za šest šilingov. Seveda je časopisje, ki je nasprotno nacionalizaciji rudnikov storilo svojo dolžnost, da omrzi nacionalizacijo rudnikov pri ljudstvu. Zakričalo je, da se ljudstvo iz podražitve premoga lahko nauči, po kakšni ceni bo plačevalo premog, če se nacionalizirajo rudniki. Ali ta poteza je vlekla le malo časa, kajti rudarska organizacija je podučila ljudstvo, da skrajšani delavnik ni v nobeni zvezi s podražitvijo premoga.

Stiri mesece kasneje v decembru se je vlada poslužila druge poteze, da napelje vodo na mlin koalicije. Znižala je ceno premoga, ki služi za domačo uporabo, kar za deset šilingov, češ, da se je prej napravila napaka pri proračunu, ki zdaj znaša več milijonov. In zopet so prišle delavske strokovne organizacije s pojasnilom, da ne gre za nobeno napako, ampak da je to politična poteza, ki ima namen loviti glasovo za koalicijske kandidate, obenem je pa protigitacija proti nacionalizaciji rudnikov.

Kaj pravijo rudarji in drugi strokovno organizirani delavci o nacionalizaciji rudnikov in železnic? Oni izjavljajo, da so se železnice in rudniki pod sedanjim privatnim sistemom razvili do vrhunca, da najvišje prosperitete, navzile temu se pa obratujejo z izgubo. Zatorej preostaja samo še alternativa, da se železnice in rudniki nacionalizirajo in obratujejo z dobičkom v korist uslužbencev in vsega ljudstva.

Kongres strokovnih društev bo zanesljivo preciziral svoje stališče napram temu važnemu vprašanju — nacionalizaciji železnic in rudnikov. Zanesljivega pa še ni prav nič, da se izreče za splošno stavko, kajti angleško delavstvo je izdelalo svojo politično organizacijo, odkar je izbruhnila svetovna vojna, da njeno moč občuti koalicija pri vsakih nadomestnih volitvah. Delavstvo na Angleškem prihaja vedno bolj do spoznanja, da s politično akcijo veliko več doseže kot s stavko. Pri stavkah so žrtve, pri politični akciji jih ni, saj v tem pomenu jih ni, kot so pri stavki. In zategadelj je mogoče, da se angleško de-

lavstvo izreče, da se vprašanje nacionalizacije rudnikov in železnic zanese v prihodnjo volilno bitko, ker koalicija dokumentira z vsakim dnem svojo nesposobnost za vladanje in izvršitev socialnih reform, ki so potrebne v interesu ljudskega blagostanja.

Dobra in priporočljiva knjiga na trgu. — The Mid-West Publishing & Producing kompanija, 608 So. Dearborn Street v Chicagu, Ill., je postavila na trg knjigo "The Systems' Hand". Knjiga odkriva, kako kompanije najemajo vohune, da razbijajo delavske organizacije in da zavajajo delavce k nasilnim dejanjem. Delavski listi vedno svare delavce pred nasilnimi dejanji ob času stavke, toda taki opomini nimajo več uspeha, ker se dajo delavci zapeljati od najetih vohunov k nepremišljenim dejanjem. Dogodki, ki so opisani v tej knjigi, imajo resnico za podlago. Vredno je, da čita to knjigo vsak slovenski delavec, ki razume angleščino, da se prepriča, v kakšni nevarnosti se nahaja, če posluša privatne detektive v službi privatnih interesov, ki navadno nastopajo pod krinko radikalnih demagogov.

Knjiga stane \$1.75. Kasneje se bo dobila na prodaj pri knjigotrcih v vseh večjih mestih.

DOPISI.

Ralph, Mich. Nekako pred desetimi leti se je razprostrla po severnem delu michiganskega polotoka krasen gozd. Vreden je bil milijone in milijone dolarjev in bi obdržal trajno vrednost, ako bi merodajni faktorji pazili na ta naravni zaklad. Toda dobičkalni vose veleprofitarji je uničila vse to. Prišli so izsekavati in pustili golčave. Kar so pustile velike lesne korporacije, je uničil požar, ki sedaj skoro redno vsako leto uniči še to, kar je pustila sekira. Tako, da je sedaj sama puščava, kjer se je razprostrla pred desetimi leti krasen gozd. Ako bi primerjal okolice, katero sem videl pred desetimi leti, ko sem se vozil po gornjem delu michiganskega polotoka, s sedanjim, bi skoraj ne verjel, da se nahajam v istem kraju.

Vsako bi se čel, da so gospodje ljudska last in da ima edino ljudstvo pravico do teh naravnih zakladov. Toda vsakdo, kdaj tako misli, se vara. Ljudstvu je ostala puščava, razne lesne korporacije so pa napravile milijone in milijone dobička. In ko so izsekali vse vse te krasne gozdove, se niso niti najmanj pobrigali, da bi izsekane golčave zopet zasadili s mladim drevjem in da bi skrbeli, da se omeje požari, ki ogrožajo sleherni leto gozde. Ne, vse to jim je deveta briga, oni si že dobili svoj delež z gozdov. Na ta način se uničuje ljudska lastnina. Razumno, da kultiviranje golčav stane denar in tega nimajo lesne korporacije. Zelo potrebna bi bila postava, ki bi zapovedovala, da se morajo vse izsekane golčave zopet zasaditi s mladim drevjem. Kajti, ako se bo tako sistematično uničevalo gozdove, kras in nečisto bogastvo vsake dežele, bo kmalo cela dežela sama puščava. Za vzgled naj imamo Kras v stari domovini Svet, na katerem so se pred več stoletji razprostirali krasni gozdovi na Krasu, je sedaj puščava. Tam so uničili gozdove nekdanji beneški lakomniki in golčave je narava spremenila v puščavo. In do tega lahko pride tudi tukaj, ako se merodajni faktorji ne bodo pobrigali, da bi se izsekani svet zopet prišel kultivirati. Sedaj še ni prepozno, toda ako zanemarimo to važno vprašanje se bodo kesali, ko bo pa že prepozno.

In ker je tukajšnja okolica sedaj sama puščava, bi marsikdo pričakoval, da je zemlja cenejša. Toda tudi v tem se marsikdo moti, kajti lastniki te zemlje, same bogate lesne korporacije dvigajo ceno zemlji vedno bolj in bolj. Delavcu je skoro nemogoče kupiti kosa zemlje, akoravno je dovolj delavcev, ki bi se radi izselili na Kras. Tukajšnja okolica je zelo primerljiva z živinorej, ker se razprostirajo dobri pašniki. Edina nadloga za tukajšnje živinorejce so požari, ki ogrožajo imetje in življenje tukajšnjih farmarjev. Zemlja je valovita in po pašnikih se vijejo bistri potočki, ki so zelo bogati na raznovrstnih ribah, posebno še na postrvi. Griči so posuti s peštrim svetjem, kar napravi na vsakega človeka zelo prijeten vtis. Toda, škoda, da se nihče ne pobriga za omejitev požarov, ki sistematično uničujejo svet in rodovitne pašnike. Ako se bodo ti požari ponavljali, bo kmalo cela okolica spremenjena v golo puščavo.

Kot že omenjeno, največ dohodkov prinaša tukajšnjim farman živinoreja. Sicer vlada tukaj dolga in huda zima in vsak živinorejec se mora oskrbeti z velikimi zalognami sena, da zamore rediti živino v zimskem času.

Glede delavskih razmer naj omenim toliko, da je dnevna plača bolj pičila. Kdor ima pa delo od kosa, pa zasluži še prilično, razumno, da je treba delati, kar le pripušča moči. Kajti razni magneti že poskrbijo, da delavce ne zasluži preveč. Edina razlika je pa pri tem, da kar obljubijo, to tudi plačajo in ne odtrgavajo od plače, kot je to navada v raznih rudnikih, kjer gospodje priganjajo odločujoče plačo vsak dan drugo. Ako je kak rudar danes naredil nekoliko več, mu že drugi dan odloči manjšo plačo in ako delavec še bolj namne svoje mišice, mu priganja da tretji dan še manj, tako da delavec vedno dela s skrajno silo in je vedno na enem mestu z ozirom na plačo.

Gotovo je še vsakemu znano, kakih podlih sredstev so se posluževali bakreni baroni v zadnji stavki na bakrenem okrožju, da so jo zlomili. Na isti način so postopali zadnjo spomlad. Najprej so začeli pripovedovati, da nimajo naročil za baker in da ne morejo več plačevati tako "ogromne plače" in prišlo so odpuščati neozmenjene delavce, da bi s tem preprečili stavko, ki bi izbruhnila valed znižanja plače. Kajti vedeli so, da oženjeni niso tako "nevarni" njihovim bakrenim "veličanstvom" kot so pa neozmenjeni, in da oženjeni bodo že delali nekaj časa, akoravno njih zaslužek ne bo zadostoval življenjskim stroškom. V načrtu so pa imeli, da bodo takoj zabrili na velik rog, ko pride skrajna sila, da se je baker podražil in da sedaj lahko zvišajo plače. Na ta način imajo ti bakreni magneti delavce vedno v kleščah in delavci si ne morejo nikdar pomagati. Večina delavcev v bakrenem okrožju je takorekoč skoro vedno zadolžena in ako si kateri nekoliko opomore in prihrani kak cent, bakreni baroni že pazijo, da delavec kmalo porabi svoje prihranke. Vseled tega je nemogoče v takih razmerah stopiti v stavko, ker so tudi vsi trgovci na strani bakrenih magnetov in ako bi delavci zastavljali, bi trgovci odrekli vsak "kredit", katerega dajo do gotove vsote delavcem, ako "pridno" delajo.

Ko so lansko spomlad pričeli odpuščati neozmenjene delavce, so se isti pričeli izseljevati v druge kraje za delom. Izselilo se jih je več in večinoma vsi so dobili delo in boljše življenjske pogoje, akoravno ne take, do kakršnih bi bil delavec upravičen. Sedaj bi pa radi bakreni magneti zopet nazaj dobili "svoje poslušne" delavce, toda zaman. Nihče ne mara iti več v bakrene rudnike, ki so prava predpoda pekla. Tako sedaj žanjejo, kar so prej sejali. Prišli bodo kmalo do spoznanja da s svojo protidelavsko taktiko, tudi ne bodo mogli več kupiti milijonov in milijonov, kot so jih pred nekaj leti.

Skoro enake razmere z ozirom na delavstvo vladajo tudi v Minesoti v železnem okrožju. Tudi tam vlada še prava strahovlada za delavce. Kjerkoli je delavec in karkoli govori, "dobro" duše, takoj sporočijo vse gospoda priganjajo, predelaven ali pa še celo "nadvsemogočnemu" superinten-

dentu. Toda upam, da se večinoma delavci že prišli do prepričanja, da s to taktiko škodujejo le sebi in nikomur drugemu ne. Kajti dokler gospodje baroni potrebujejo delavce, toliko časa ga izrabljajo v vse mogoče svrhe. Ko ga pa ne rabijo več, mu pa reko, poberi se, mi te ne rabimo več. In to se je že pripetilo marsikateremu delavskemu izdajalcu, da je bil odpuščen, ko ga delavski izkoriščevalci niso več rabili. Delavci, rojaki, ne dajte se več vleči za nos, zavedajte se, da ste delavci v očeh ljudskih izkoriščevalcev vsi enaki in da ste vsi delavci-trpini in vsi enako izkoriščani. Mislite vsaj nekoliko s svojimi lastnimi močmi in ne poslušajte in verujte vsega, kar vam pripovedujejo v cerkvi razni podrepaniki železnih in bakrenih baronov.

Pazno čitam razne liste in časnike, v katerih najdem veliko zelo zanimivih stvari. Med raznimi dopisi tudi čitam, kako mlo zimo imajo v nekaterih krajih. Toda tukaj vlada zelo ostra zima že štiri mesece in toplomer kaže skoro neprestano pod ničlo. Snega imamo dovolj za štiri zime. Toda kljub ostri zimi se je oglašila v tukajšnji naselbini gospa škorklja in pustila za spomin pri družini Kukulaj in družini Daraga vsaki po eno brčko hčerko. — Omenjeni družinama moje najiskrenejše čestitke. — John Fende.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Lincoln, Ill. — Agitira se tako kot se je vedno agitiralo za J. R. Z., razlika je le ta, da se agitacija ne obesa na veliki zvon, ker italijanski imperijalisti pazno sledijo temu gibanju, ki se edino resno bori v tej deželi proti italijanskemu imperijalizmu.

V "Prosveti" smo večkrat povedali, da je vsaka cepitev delavstva na škodo delavstva. Da je toliko delavskih stranic in strank v tej deželi, pa prihaja odtod, ker se vsakdo smatra sposobnim za delavskega voditelja, če je le malo slišal zvoniti o delavski strokovni gospodarski in politični organizaciji, nikdar pa ni čital z duhom knjige o politični ekonomiji, Marksovih teorijah, še manj pa kdaj proučeval politično taktiko. Vse to bi se lahko imenovalo "voditeljska bolezen", ki ne bo preje prešla, dokler delavstvo samo bolj resno ne študira vzrokov, ki povzročajo današnje razmere, in potem, ki vodijo do splošnega ljudskega blagostanja. Delavstvo preveč rado posluša kričave demagoge, ki mu obetajo odpomoč čez noč, mesto da samo preudari, kaj je mogoče izvesti v danih razmerah.

Vaše pismo izročimo uradu J. R. Z., da vam odgovori še posebej, ko se deputacija vrne iz Washingtona. Pozdravi!

ZDRAVNIKI POVIŠALI PRISTOJBINE.

Chicago, Ill. — Čikaški zdravniki, ki so organizirani v Chicago Medical Society, so v torek zvečer povikali pristojbine za obiske in operacije za 50 do 60 odstotkov. Taktaj so nove pristojbine: Obiski na dom, prej največ \$5, odsej \$15; nočni obiski na dom, prej največ \$3, do \$10, zdaj \$10 do \$50; manjše operacije, kot n. pr. zlomljeno rebro, prej največ \$25, zdaj \$50 do \$500; odrezanje prsta, prej \$15, zdaj \$50 do \$200; večje operacije zdaj \$200 do \$10,000.

Gorje siromašnim bolnikom!

INDUSTRIALNA ARMADA NA DELU V RUSIJI.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Ljudski komisarji so poročali na zadnji seji centralnega izvrševalnega sovjetskega odbora, da je vlada nakupila na raznih krajih republike 108,000,000 pudov živil, 2,500,000 pšenice, 5,500,000 pudov riž, 800,000 pudov bombaža in več kot 10,000,000 pudov kovin, toda nima lokomotiv, da bi prevažala to blago.

Kampanja za industrijalno armado je pričela v januarju in odziv je velikanski. Časopisje poroča dnevno o velikih uspešnih delih na železnicah in v železnih delavnicah pod naslovi "Nekrva fronta", "Delavska fronta", "Krušna fronta" itd.

Spomenica jugoslovanskih polancev iz zasadenih krajev.

V celi provinciji Gorški je uradovanje v slovenskem jeziku prepovedano. Stotnik Brano, ki ima svoj glavni stan v Gorici, je saskazal vsem občinskim predstojnikom v gorški okolici, da morajo uslužbiti v svojih uradih Italijane in ako primanjkuje teh pa Italijanske častnike. Vse javne občinske odredbe in okupiranih krajih se objavljajo v italijanskem jeziku. Italijanske okupacijske oblasti so poitalijančile veliko krajev in izdale odredbo, da se morajo rabiti izključno ta nova italijanska imena v vseh uradnih listinah. Tako so n. pr. poitalijančili sledeče kraje: Pledice za Podbrdo, Piedimelze za Podmelec, Valvociana za Volčjadraga, Monrupino za Repentabor, Caminia za Kamnje, Montefreddo za Kilevec, Torrenuovo za Trnovo, itd.

Podpriloga k "E" št. 1.
Po odredbi poveljstva 61. pehotne divizije je bilo objavljeno sledeče:

- I. Istrija je odsedaj neoporečna italijanska last, priznana kot taka od zavezniških vlad entente in Zdr. držav Ameriških.
- II. Shodi, demonstracije, zastave, znaki itd. katere so v nasprotju z italijanskim značajem dežele so strogo prepovedani. Kršitelji se bodo morali zagovarjati pred vojnim sodiščem.
- III. Osebe, ki bodo razširjale tendencijske vesti glede pripadnosti Istrije k kakim drugim državi kot Italiji, in ki bodo širile v splošnem vesti, s katerimi bi izzvale nemir med prebivalstvom, bodo takoj aretirane. Prebivalci so dolžni obdržati trgovino, katero so imeli v normalnih časih, in poslovati z vsemi ljudskimi sejmšči in prodajati svoje prideleke kot les, mleko, jajca, zelenjavo itd. osebam, katere potrebujejo. V slučaju, da ne bi hoteli, se bodo vsi prideleki revkivirali (zaplenili) in odvzeta jim bo pravica do živčne izkaznice in poleg tega pa še zapadejo kazni, kot jo določa zakon.

Mestni občinski urad v Portoro, 23. novembra 1918.
Zupan, dr. Pesante.

Podpriloga k "E" št. 2.

Dr. vlada na Julijako Benečijo.
Mi, Lajtnant-general Conte Carlo Pettiti di Roreto, governor v Julijaki Benečiji naznanjamo s tem ukazom najvišjega poveljstva:

Da je v pasu, ki ga obsega premožna črta, prepovedano vsem osebam hošiti ali razobesiti jugoslovanske ali avstrijske zastave ali znake.

Dovoljene so samo italijanske zastave ali zastave zaveznikov, ki so se bojevali na italijanski fronti.

Vse vojaške oblasti, katerim je poverjeno vzdrževati red in mir morajo paziti, da se ne križjo zgoraj omenjene odločbe in da kaznujejo kršitelje zgoraj omenjenih odlogov po obstoječih zakonih.

Trst, 26. novembra 1918.
Lajtnant-general, C. Pettiti di Roreto.

Podpriloga k "E" št. 3.

Civilni komisarist političnega okrožja "Postumia" (Postojna).
Postumia, 1. januarja 1919.

Njegova ekselencia, governor za Julijako Benečijo je odredil, da se mora vršiti vsa korespondenca, nastojljiva od občinskih uradov na civilni komisarijat ali vlado, v italijanskem jeziku.

Od 1. februarja 1919 bodo odgovorni župani, ki se ne pokorijo tej odredbi in jim bo krivda dokazana, odstavljani od svojih mest.

Civilni komisar, major Fausto Cavalli.

Priloga "F".

V decembru 1. 1918 so Italijani odredili na Reki ljudsko štetje pod pretvezo, da bo lažja razdelitev živila. Ko so se Jugoslovanci na Reki hoteli registrirati glasno te odločbe so jih italijanski uradniki prisilili, da so se registrirali kot italijanske narodnosti.

Inozemstvo.

Rudaraka konvencija v Londonu.

London, 10. marca. — Danes je bila otvorjena konvencija rudarske zveze na Anglijskem. Konvencija je važna, ker bo odločila, da li se rudarji izrečejo za generalni štrajk, s katerim prisilijo vladu za socializiranje rudnikov. V torek se pa snide izredni kongres strokovnih unij, ki se bo tudi bavil z vprašanjem socializiranja.

Revolucionarno gibanje na Irskem.

London. — "Daily Graphic" je objavil poročilo svojega korespondenta v Dublinu, da so irski republikanci pri zapletih vladne pošte zadnji teden dobili v pesti važne tajne listine, ki so vsebovale načrt, kako bo angleška vlada vzhodno postopala z rebelnimi Irčji. To dokazuje, da so sinfajnovci (republikanci) imenitno organizirani, ker so po svojih špijonih izvedeli, kdaj pride dotična pošta v Dublin in kaj vsebuje. Med zaplenjenimi listinami je tudi dokument, ki se tiče Amerike in angleške vlade se čuti v veliki zadregi, ker je ta dokument prikel v roke sinfajnovcev.

Korespondent piše: "Sinfajnovci imajo orožja za 200.000 mož in lahko postavijo 300.000 mož na bojišče. Orožne vaje s puškami, ročnimi granatami in revolverji se neprenehoma vrše po vsej Irski in v večini slučajev prd pod nosom policije. Revolucionarji imajo tudi strojne puške. Ako izbruhne nova revolucija, tedaj bo videla Evropa 16 in 17 letne fanitje v bojni vrsti; tudi ženske se mrzlično pripravljajo na boj. Javna tajnost je, da imajo sinfajnovci svoje pristake v vseh javnih uradih, zato pa tudi izvedo vse uradne tajnosti."

Cork, Irsko. — Sinfajnovci so 10. t. m. napadli vojaške barake v Ballyvourneyu, premagali vladne konstablerje in vpleni vse puške in strelivo. Konstablerski saržent Fling je bil ubit.

Dublin, Irsko. — Zadnje dni je opaziti veliko vojaško gibanje na irskem. Iz Anglije je prišlo veliko število novih čet in skozi Dublin so šli v zadnjih štirindvajsetih urah mnogi vlaki, napolnjeni z vojakom in topovi velikega kalibra. Angleži se menda boje velikonočnih praznikov, ko bo obletnica zadnje revolucije.

Pozor na depeše z Marsa prihodnji mesec!

London. — Godfrey Isaacs, ravnatelj Marconijeve družbe, je izjavil te dni, da se bo prihodnji mesec vršila organizirana poskusnja za razvozlanje misterioznih brezžičnih depeš na vseh postajah brezžičnega sistema. V aprilu bo planet Mars najbližje zemlji in če so nerazumljive depeše v kakšni zvezi z Marsom, kot se spekulira, tedaj se bo ta slutnja morda ugotovila. Ako se dožene — je dejal Isaacs — da se misteriozne depeše oglašajo v enem in istem trenutku na različnih krajih sveta, tedaj bo teorija, da prihajajo depeše s tujih planetov, dobila precej trdno podlago.

Turčija je dovolila okupacijo Marša.

Pariz. — "Temps" je objavil vest iz Carigrada, da je turška vlada dovolila, da francoske čete okupirajo mesto Marša v Ciliciji (Mala Azija). To je tisto mesto, iz katerega so Turki pred nekaj dnevi izgnali francosko posadko. Francozi so zadnji mesec izgubili v boji s Turki več kot 500 mož, med katerimi je 158 ubitih.

General Franchet d'Esperey ima v Carigradu divizijo in brigado francoskih vojakov ali 16.000 mož. Druga francoska divizija se nahaja v zapadni Traciji, dočim imajo Angleži divizijo vojakov v Anatoliji.

Poljaki se hvalijo s lokalno smago.

London, 10. marca. — Iz Varšve poročajo, da so poljske čete zadnji nedeljo okupirale železniško križišče Kolenkovic v Ukrajini in ujele tisoč boljševikov. Takozvana poljska "ofenziva" v Ukrajini je lokalnega pomena, ki nima nobene posebne važnosti na splošni položaj na poljski fronti.

D'Annunzio je velik požrelec.

Reka. — (Assoc. Press). — D'Annunzio, vladar na reki, je velik požrelec, kadar sede k mizi. Ima

neko babjo vero, da drugače ne sede k mizi, ako jih že ne sedi 10, tako da je on enajsti. Najrajši ima sladkole in navadno ga vzame polovico sam, drugo polovico pa razdeli med deset drugih. V pijaci je tudi zelo izbirčen in pije le posebne vrste rensko vino. Ribe "scampi," ki jih nalove v Quarneru, so tudi njegova specialiteta.

Himna "neber alles" prepovedana v Berlinu.

Berlin. — Vojni minister Noske je prepovedal peti in igrati himno "Deutschland neber alles" v berlinskih hotelih, gostilnah in restavracijah. Igranje te himne je pred nekaj dnevi povzročilo pretep med vsenemci in člani francoske misije v hotelu Adlon.

Pojasnila glede dohodninskega davka.

IX.

Washington, D. C. — Poleg moških davkoplačevalcev dohodninskega davka je tudi veliko žensk, ki morajo plačati dohodninski davek. Poleg hčera bogatašev, ki imajo velike dohodke od vrednostnih papirjev, ali delne raznih velikih podjetij, katere morajo tudi plačati dohodninski davek, je tudi veliko število delavk in trgovk, ki si služijo svoj vsakdanji kruh z delom ali kakršnosih službo, ki morajo plačati dohodninski davek od svojih dohodkov. Davčni urad sporoča, da je med ženskami jako malo število, ki bi se ne odzvale pozivu davčnih oblasti in ne hotele prijaviti svoje dohodka in plačati dohodninski davek.

Neoznena ženska, vdova ali omožena žena in je ločena od svojega moža mora izpolniti davčne listine, ako njeni dohodki znašajo tisoč dolarjev ali več. Ako zakonska živila skupaj morata izpolniti te listine, ako njuni skupni dohodki znašajo dva tisoč dolarjev ali več, med te dohodke morata vračunati tudi dohodke, mladoletnih otrok.

Omožena žena, ki ima svoje dohodke iz drugih virov kot mož, lahko izpolni te listine sama zase. Toda, ako njeni dohodki ne presegajo vsote pet tisoč dolarjev, navadno vračuni svoje dohodke. Ako pa mož ne vračuni dohodkov svoje žene med svoje dohodke, mora žena izpolniti sama zase te listine.

Pri določitvi čistega dohodka, mora navesti vse dohodke, katere je imela. Najboljša metoda pri ugotovitvi dohodka je, da izpolni vestno in natančno listino št. 1040 ali št. 1040-A po pojasnilih, katere se nahajajo na tej listini.

Uradne listine glede dohodninskega davka morajo biti izpolnjene najkasneje 15. marca in dohodninski davek plačan tega dne.

Zadružna velenakupna zveza v Seattle naročila volneno blago iz Anglije.

Seattle, Wash. — Tukajšnja zadružna velenakupna zveza je naročila iz zadružnih predilnic v Angliji veliko pošiljatev volnenga blaga za zadružne prodajalce, katere so članice te velenakupne zveze. Tako se je izjavil poslovodja te zadružne velenakupne zveze. Vzorce tega naročenega blaga so pregledali krojači, ki so se izjavili, da je blago veliko boljše kakor koli, kot blago izdelano v ameriških predilnicah.

Kakor se je tudi izjavil poslovodja te zadružne velenakupne zveze, bo to blago ceneje ključ vsem stroškom za prevoz, kot je pa blago iste vrste tukaj v Ameriki. Izjavil se je, da bo najbrže za polovico cenejši.

Gibanje za zadružno prodajalno v Racine, Wis.

Racine, Wis. — Vseled vedno narajajoče draginje se je pričelo tukaj živahno gibanje za zadružno prodajalno. 29. februarja se je vršila prva pripravljajalna seja. Udeležencev je bilo nad 70 in 23 oseb je takoj podpisalo listino za \$1.530 dolarjev. Kakor hitro bo delne prodanih za zadostno vsoto, bo pripravljajalni odbor odprl zadružno prodajalno.

Rojake v Racine, Wis., in okoli ei opozarjamo, da se pridružijo temu gibanju, da čimprej pridejo do lastne zadružne prodajalne.

Enajsta ura prve pošiljatve.

(Iz Gl. Urađa J. R. Z.)

25. marec je zadnji dan prve pošiljatve blaga v domovino po toml American Yugoslav Commercial Bord, Ltd. in vsem onim, ki so se namenili poslati že potom prve pošiljatve, prijateljsko nasvetujemo, da se podvzajo, da dospe njih naročilo v glavni urad še ob pravem času, ne samo iz razloga, da doma nestrpno pričakuje vašega darila, katerega tako zelo potrebujejo, ampak ker bodo cene pri drugi pošiljati precej višje v sled neprestano dvigajočih se cen.

A. J. C. B. Ltd. je imel lepo priliko, da si je zagotovil raznovrstno blago še v času, ko so cene bile še nižje kakor so danes, a žal bo to blago komaj zadostovalo za prvo pošiljatev in na vsak način bomo primorani nastaviti višje cene za prihodnjo pošiljatev. Naj vam samo omenimo en slučaj, da je kontenina v zadnjih par dneh poskočila za dva centa in večaki obečajo in prorokujejo, da cene še dolgo ne bodo nastopile pota nazaj. Na vsak način bo predviden gospodarski korak, ako se podvzate in pošljete vaše naročilo na gl. urad še pred 25. marecem.

Skušali smo dostavljati vzorce in listine, kakor hitro in točno je bilo mogoče vsem, ki so zanje vprašali. Ako je kateri prijatelj prejel vzorce kasneje, kakor je pričakoval, naj nas opravičuje pojasnilo, da smo preobloženi s korespondenco in skušamo storiti vse, kar je v naših močeh, da ustrezemo vsem in ob času. Ako kdo izmed številnih naročnikov in zastopnikov ne razume listine ali da je ista v kateremkoli oziru ne popolna, nas bo neizmerno veselilo, ako nas opozori na to, da mu razjasnimo ali isto popravimo, da bo odgovarjala potrebam.

Od prijateljev širom Amerike smo prejeli precej pism iz starega kraja, katere so oni prejeli od svojih sorodnikov. Naj na tem mestu povdarimo, da sleherni teh pism povdarja, da Jugoslavija potrebuje blago in usnje, ne pa ničvrednih kron, katerih je ipak dovolj; zanje se pa nemore ničesar kupiti, ker ni blaga, ker je vrednost krone izven meja tako neznatna, da se zanje ne more ničesar kupiti v inozemstvu. Nesmiselno bi bilo torej priporočati, da naj se raje pošilja denar, ki malo hasni, če tudi dospe do naslovljenca. Kakor razvidno iz številnih pritožb, katere prejema naš urad, pa včinoma take denarne pošiljatve nikdar ne dospejo na zaželjena mesta, ker so izkoriščevalci naroda na preži noč in dan in ne prezeje nobene prilike, ob kateri se lahko odebele na kožo naroda. Oni, ki so pri tem prisrčati, najlažje pojasnijo razliko poslovanja s privatnimi interesi od poslovanja narodne organizacije.

Izpolnjujoče sklepe zadnje redne konvencije J. R. Z., ki je spoznala, da ni dovolj, da se Jugoslavlani v Ameriki združijo samo politično, ampak, da je predpogoj vsega narodnega življenja, da so tudi ekonomska celota, je eksekutiva nastopila pot do svojega velikega cilja.

American Yugoslav Commercial Board, Ltd. je torej absolutna last naroda in se je narodil, ne iz namena, da napolni žepe nenasičenih privatnikov, ampak da služi narodu in ga osvoboditi nepotrebnih pijavk tujih, sovražnih prepričanj. S tem programom, z nepobitno resnico in pravico na svoji strani koraka v svet in v vsakim korakom naprej raste njegova moč, ker odkritost in pravica najdeta zagovornike povsodi med delavnim narodom.

Vsem našim zastopnikom in zagovornikom širom Amerike iskreno hvala za njih zvesto sodelovanje. Prepričani ste lahko, da vam bo na koncu naše poti, na cilju, zavest, da ste storili vse, kar je bilo v vaši moči za dobrobit naroda, največje in najdražje plačilo.

Na delo torej! Dne 25. marec se zaključijo prva pošiljatve, in onim, kateri sorodniki v domovini po-

trebujejo hitre pomoči, naj ta datum ne izgine iz pred oči. Vsaj do 25. naj bo vaše naročilo v glavnem uradu.

Takoj po prvi pošiljati se pridružimo drugi pošiljati, pri kateri bomo seveda skušali pomnožiti število vrst blaga in pošiljati vse česar žele ljudje v domovini. Z narčtom druge pošiljatve pridemo v javnost v kratkem; da bo njega izvirnost in praktičnost našla vsestransko odobravanje, o tem smo prepričani. (Avert.)

Stavka francoskih premogarjev. Pariz. — V sled stavke rudarjev v Pas de Calaisu je 55.000 delavcev brez dela.

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Tužnega srca naznanjam vsem znancem in prijateljem, da je kruta smrt pretrgala nit nade polnega mladega življenja v starosti 26 let moj ljubljani soprog

JOSEPHINE STENIŠA.

Umrla je 26. februarja ob pol sedmi uri zjutraj za proletarsko bolezen jetiko. Bila večletna članica SNPJ. v Bingo Kans. Ker ji je pa zdravnik svetoval premembno zraka je odšla v Colo. Springs kjer je po tri mesece bivanja za vedno zapislila oči. Spreved na mirodvor se je vršil 28. febr. v Colo. Springs. Iskreno se zahvaljujem društ. "Triglav" v Colo. Springs za darovani venec. Najlepša hvala Mrs. Starec za njeno pomoč v teh žalostnih urah. Pokojnica je bila doma iz Podgorca na Kranjskem, tukaj zapuščena mene žalujočega soproga in tri nedorastle otročice v starosti od dveh do pet let v Pensylvaniji eno sestro, in v starem kraju starše, dva brata in sestro. Bila je ljubeča žena in skrbna mati svojih otrok. Počivaj mirno v hladni zemlji, draga mi nepozabna soproga Josephina.

Zalujoci ostali

Frank Steniša, soprog,
Josie, Franki, Wilis, otroci.
Bingo, Kans.

PRODAJ

lepega konja, ki tehtja približno 1300 funtov, star je štiri leta. All pa se zamenja za kravo. Naslov je: P. J. McBride, 511 N. 2nd Ave., Virginia, Minn.

SVOJE ROJAKE IZAJ BOPT LAKO DOBITE V AMERIKO.

Priateljenski postava ostanejo še zmeraj v veljavi kot pred vojno. Svojo rodbino lahko dobite v Ameriko. Podpisani vam bo dal navodila, kako dobite v kraju potne liste. Pišite, ali se pa osebno obrnite na znanega rojaka Matije Štandler, Jernaga Motarja, 5227 Bandler Street, Pittsburgh, Pa. On vam bo stvar uredil in pojasnil. (Adv.)

ALI NI VAŠE ZDRAVJE VREDNO DVA CENTA?

Ako bolešate za belodeno boleznijo, imate obilne nerednosti, bolna jetra, zapah, zaprtost, glavobol, slabo prebavo, revmatizem, srčno-silni do jedi, nečisto kri, se pušitate struženi, oslabeli, ali ako imate bolečino v trebhu.

JUVITO

Matero narave slavno zdravilo, izdelano iz čistih in najboljših sestavnih po zdravniški vedi in priporočeno po tisočih viraev, je zdravilo ki ga potrebuje vaše telo. Ako ga slučajno nimate vaš lekarnar v zalogi, pošljite nam \$1.04 za en in \$5.24 za šest zavojev tega zdravila. Ako pa želite samo poskusiti to zdravilo, predno je kupite, pišite nam po tridnevno zdravilno poskušajo POPOLNOMA ZASTONI, brez vsakih nadaljnjih obveznosti na vaši strani. Naslov:

JUVITO LABORATORY,
South Hill Branch &
Pittsburgh, Pa.

(Juvido se pripravoa po tisočih bolnikov, ki utivajo to zdravilo.)

Slovenska Narodna

Podporna Jednota.

Ustanovljena 6. aprila 1904.

Izbory. 17. junija 1907 v dravni Illinois.

GLAVNI STANI: 2857-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.
GLAVNI ODBOR ZA DOBO 1919-1922.

Izvrševalni odbor.

UPRAVNI ODSKE.

Prisednik: Vincenc Calakar, podprisednik: Anton Hrest, Box 140, Canonsburg, Pa., sodni gl. tajnik: Math Turk, tajnik bolniškega odbora: Paul Berger, sodni gl. tajnik: Frank S. Tavchar, upravni gl. tajnik: Filip Golina.

POROTNI ODSKE.

John Underwood, prisednik, 406 May St., Springfield, Ill., Martin Zelenski, Box 278, Harborton, Ohio, Jos. Raditch, Box 432, Smithton, Pa., Frank Smurak, 5800 Prusser Ave., Cleveland, Ohio.

BOLNIŠKI ODSKE.

OBSEDIŠE OKROŽJE: Paul Berger, prisednik, 2857-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill. VERNODNO OKROŽJE: Rudolf Pictorich, Box 436, Bridgeville, Pa.

Antun Raditch, Box 73, Wick Haven, Pa. JAZAPADNO OKROŽJE: Anton Šilar, Box 124, Grove, Kans., za jugoslov. Leo Kubar, Box 248, Gilbert, Minn., za slovensko.

Nadzorni odbor.

Matt Petrovič, prisednik, 18317 Watdrine Rd., Collinwood, Ohio, Jakob Ambrožič, 418 Pierce St., Evely, Minn., Jos. Kahan, 1007 E. 74th St., Cleveland, Ohio.

Tiakovni odbor.

Vincenc Calakar, John Underwood in Matt Petrovič.

Združitveni odbor.

PRSEDNIK: Frank Albi, 5154 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. John Trifaj, Box 161, Lawrence, Pa.

Josko Oren, 543 Englewood, Detroit, Mich. Jos. Šub, 1191 E. 63. St., Cleveland, Ohio.

Mary Udoval, 1844 So. Racine Ave., Chicago, Ill. VERNODNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6303 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETE": Jole Zavertnik.

POZORI: — Korespondenca s gl. odbormi, ki deluje v glavnem uradu, se vrši tako: VSA FIRMA, ki se nanaša na pošto gl. prodajalca se navede: Prodajalstvo S. N. P. J., 2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE se navede: Bolniški tajništvo S. N. P. J., 2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POŠILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vrše se navede: Tajništvo S. N. P. J., 2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNAMI POŠLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse petične glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo M. Petroviču, prisedniku nadzornega odbora, štirje naslove je sproti.

Vsi prirevi na gl. porotni odbor se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 406 May Street, Springfield, Ill.

Vse petične glede uradnih listin gl. odbora se naj pošiljajo na naslov: Prodajalstvo S. N. P. J., 2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi dopisi in drugi opisi, naznanila, oglaš, molitve in spili vse, kar je v zvezi s glavnim jednoto, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

RESNICA

je, da mnogi na vedo, kje bi mogli biti najceneje, najhitreje in najlažje postreženi tukaj, glede DENARNIH POŠILJATEV, kakor tudi POTOVANJA v stare domovine, — in

RESNICA

je, da se vse to doseže pri vsotransko priznani in pod državnim nadzorom se nahajajoči bančni točki:

EMIL KISS,

bančni točka na 474. ulici 1. polja naša ljudem čenar v istore domovine in ima vedno najvišje cene.

Denarne cene se sedaj zelo nestalno, vedno čenar mi letih ni moglo očitati. Pripravljeni pa bodite, da boste dobili na svoj čenar VEDNO najvišje vrednost.

POTNIKOM SE PRESKRBE VSA URADNA DOVOLJENJA ZA POTOVANJE BREZPLAČNO!

VSAKO PO TEJ TVRDKI IZVRŠENO DELO JE POPOLNOMA GARANTIRANO!

Za vse potrebna pojasnila obrnite se na:

EMIL KISS, BANKER,
133 Second Ave., cor. 8th St., New York, N. Y.

SPREJEMA HRANILNE VLOGE IN PLAČA 4% OBREŠTI!

DENAR V STAREM KRAJU IZPLAČAN

Imate denarno naznanje, da smo ravno kar prejeli vest od PRVE NEVADSKKE STEDIONICE v ZAGREBU, da je vse denar bil izplačan. Potrdila razpoložimo pravočasno pošiljateljem.

Vred potnikoš, katere so bile nastale vlad izplačevanja, je NEMETH STATE BANK poslala 3 svoja uradnika v Evropo. Ti naj po preskrbi, da se bode denar točno izplačeval, ter sedaj se vsake pošiljatev točno izplača.

Pošljite denar potom naše banke, ako želite, da ga točno prejmete vabi v stari domovini.

Pošljamo denar na hranilne vloge v vsako banko ali hranilnico v Jugoslavijo, ter vam preskrbimo hranilno knjižico brez vsakega troška.

Pošljamo denar tudi brzojavno. Brzojav stane 2.50 dolarja. Pošljite denar hitro. Vrednost kronam raste.

1000 KRON ZA \$10.00

PRODAJAMO TUDI PAROBRODNE LISTKE

na vse črte. Prebrskite našim potnikom vse potrebne potne listine. Od prvotne, na ono črto, ki si sami izbirate, preko Trsta, Dubrovnika, Bazele itd. Predno se podate na potovanje pišite nam na pošto.

NEMETH STATE BANK

John Nemeth prisednik.

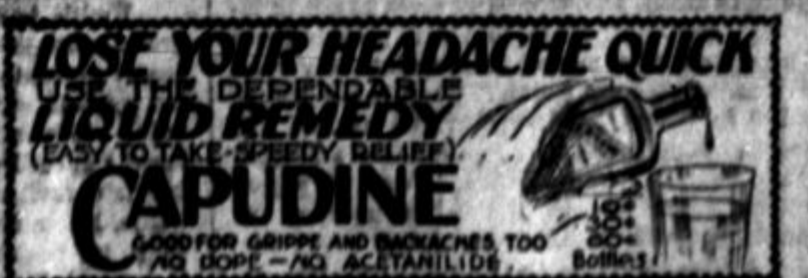
GLAVNI STANI: 10 E. 2nd STREET.

PODRUČENICA: 1897-2nd AVENUE.

NEW YORK, N. Y.

Sold everywhere by furniture dealers and department stores
ENGLANDER
Write for illustrated booklet
ENGLANDER SPRING BED CO.
New York - Brooklyn - Chicago

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

Proti verižnosti. — Zagrebačka policijska oblast je odredila, da se vsem trgovcem, ki so bili kaznovani zaradi oduševstva in navijanja een, odvzamejo morebitni potni listi in da se jim v nobenem slučaju ne izdajo novi.

D'Annunzio — germanofil! — D'Annunzio je res vsestranski. Sedaj doživljamo na primer, da se razume tudi v umetnosti — izpreobračanja. Svet je menil doslej, da Nemei nimajo hujšega sovražnika, nego jim je D'Annunzio. Sedaj pa se jim predstavlja kot najboljši prijatelj. V lamentaciji, doposlani nekemu nemškemu listu, uverja Gabrijel, da ga med vojno niso — prav razumevali in zato da so ga obrekovali kot sovražnika. Nemcev. In zatirja, da pozna nemški narod kot delaven in marljiv; da je hotel le pojasniti Nemeem grde lastnosti njihovih vladalcev. Ali sedaj, ko tisti ljudje niso več na oblasti in se Nemčija preobrača v — demokratsko državo — sedaj pozdravlja Gabrijel napore nemškega naroda, da si zagotovi svobodo! Obsoja tudi londonsko pogodbo in razglasa, da si — klobuk z glave pred tako odločnostjo! — Reke ne da iztrgati iz rok!! In uverjen je tudi, da bodo vsi zatirani narodi na njegovi strani. Ti "vsi" pa so za D'Annunzia: gl'irlandesi, gl'indiani, maomettani...! Tu je za Gabrijela konec vseh zatiranih narodov...! Pa zopet klobuke z glave pred tako plemenitostjo in samozvestjo: njegove, Gabrijelove, čete utrde te narode v veri, da tudi njim pride odrešenje...! Gabrijele se predstavlja torej Ircom, mohamedanem in Indijcem kot predhodnih njihovih odrešenika!... — Končno kliče Gabrijel Wilsonu strašno proročanstvo: bliža se ti isti konec, kakor ga je našla Viljemova vladavina! — Milanski "Avanti" pa je tako zloben, da opozorja Gabrijela, da je tudi prav isti Viljem kazal na Irce, mohamedance in Indijce prav sileno zanimanje...! In dostavlja še, kako se aspiracije in idealov ubogih zatiranih narodov poslužujejo vsi zločinci in — špekulanti, pa naj se že imenujejo: Viljem, Nikolaj, ali pa — Gabriele D'Annunzio...! — Mi si pa to "izpreobrnitev" Gabrijela v prijatelja Nemecev predstavljamo takole: Hudič pride v neko stisko, da si ne ve pomoči. In ko se v stiski ogleduje in ne vidi daleč nobenega — pametnega prijatelja več, se odloči za junaški čin: pomoči svoje peklenske prste v blagoslovljeno vodo in se prekriža...! To bi bila nekaka varijacija k tisti znani: V silni hudič tudi muhe žre! Hvaležni pa mu moramo biti vendarle, da skrbi za nekoliko izpremembe in zabave. Na dolgočasni poljevi poti reševanja je res razvedriljava poza Gabrijela: kot germanofila, demokrata in zaščitnika vseh zatiranih — Indijancev...! Tudi najhujši čemerneži se morajo smejati...!

Splošna volilna pravica uveljavljena — Belgrad, 10. Na sinočni seji ministrskega sveta je bil končno sprejet volilni zakon s splošno volilno pravico. Mestni poslanci odslej odpadejo, samo

THINGS THAT NEVER HAPPEN

Nekaj, kar se nikdar ne zgodi. — Soprog ženi, s katero je že 15 let poročen: Danes je premrzlo, da bi ti vstala. Kar tukaj ostani v gorki postelji, bom že jaz zakuril v peči.

Belgrad bo vodil pet poslancev, Zagreb štiri, Ljubljana tri poslance. Na 40.000 duš pride en poslanec. Kar se tiče količnika, bo veljal Hontov sistem samo za nove pokrajine.

Ernest Bart., vodja lužičkih Srbov je bil kakor znano pred sodiščem v Lipskem obsojen na daljšo ječo za to, ker je kot član češko-slovaške mirovne delegacije in kot zastopnik Srbov v njej zagovarjal interese Lužice. Stvar so obravnavali m. dr. tudi v češko-slovaški Narodni Skupščini, kjer je protestiral proti obsodbi Barta zlasti zun. min. Beneš in pa v slovaškem znanstvenem inštitutu. Tu je govoril znani slavist profesor Sorbonne Ernest Denis, ki je izražal m. dr. prepričanje, da bo Bart oproščen ter da bo Zveza Narodov napram Lužičkim Srbov postopala pravično.

kolena okrog obzidja in takoj so se jim srca napolnila z nadejo. Medtem je začelo zvoniti v stolpu "zdravo Marijo". Duhovnik Kordecki je začel moliti "Angel Gospodov" in verniki so molili z njim. Plemstvo in vojniki na obzidju so združili ž njimi svoje glasove, in zdelo se je, da molí vsa gora, ker molitev se je razlegala na vse štiri strani sveta.

Verniki so popevali pesmi do pozne noči. Pred odhodom jih je blagoslovil Kordecki ter dejal: "Kdor izmed vas moških je služil v vojniki ter zna sukati orožje, naj pride jutri v samostan." "Jaz sem služil pri pešcih, jaz pridem!" so klicali številni glasovi. Gruče so se polagoma razšle. Noč je minila mirno. Naslednje jutro, ko so se ljudje zbudili, so radostno zaklicali: "Svedov ni!" Toda navzle temu so ves dan nadaljevali započeta dela. Barantačem, ki so imeli pri vzhodnih vratih razstavljene svoje šotore, je bilo naročeno, naj odnesejo svoje blago v samostan, čegar obzidje so marljivo utrjevali. Popravljali so zlasti takozvane "ovire", to je ozke prehode v ozidju, katere niso rabili za vrata, pač pa so dobro služili ob času izletov. Gospod Rožič-Zamojski je naročil, zadelovati jih z brunami, opeko, gnojem, da se jih ob času potrebe lahko kmalu odpre od znotraj. Ves dan pa so dovažali na vozovih živež v samostan. Dospelo je tudi nekoliko plemenitaških rodbin, katere je prestrašila novica o skorajšnjem prihodu sovražnika.

Proti poldnevni so se vrnili ljudje, katere so poslali prejšnji dan na poizvedovanje, toda nobeden ni videl Svedov, niti alihi kaj o njih, razun onih, ki so se nahajali v Krepici.

Ne glede na to vendar niso opustili v amostanu priprav. Po zapovedi duhovnika Kordeckega so dospeli v samostan meščani in kmetje, ki so znali sukati orožje. Gospod Sigismund Mosinski, čuvaj vzhodnega stolpa, jih je sprejel pod svoje poveljništvo. Zamojski je ves dan delal priprave, dajal naročila, določil vsakemu prostor in delo v slučaju napada, ali se je pa posvetoval z menihi.

Kmitje je z veseljem ogledoval te bojne priprave, vežbajoče se vojake, topove in puške, zložene v gromado ter ostalo vojaško pripravo. Sredi teh groznih strojev, sredi kretanja, priprav in vojne vročnice se je čutil vselejšega in srenejšega! Da, čutil se je že zadovoljnejšega radi tega, ker je opravljal vesoljno delo brez vse svoje življenje, kakor navadno store bolniki na smrtni postelji, ter prejel odvego, katere se ni nadejal, ker je izpovednik spoznal njegov dober namen in trdno voljo, pobojšati se, katero pot je tudi že nastopil.

Proti poldnevni so se vrnili ljudje, katere so poslali prejšnji dan na poizvedovanje, toda nobeden ni videl Svedov, niti alihi kaj o njih, razun onih, ki so se nahajali v Krepici.

Ne glede na to vendar niso opustili v amostanu priprav. Po zapovedi duhovnika Kordeckega so dospeli v samostan meščani in kmetje, ki so znali sukati orožje. Gospod Sigismund Mosinski, čuvaj vzhodnega stolpa, jih je sprejel pod svoje poveljništvo. Zamojski je ves dan delal priprave, dajal naročila, določil vsakemu prostor in delo v slučaju napada, ali se je pa posvetoval z menihi.

Kmitje je z veseljem ogledoval te bojne priprave, vežbajoče se vojake, topove in puške, zložene v gromado ter ostalo vojaško pripravo. Sredi teh groznih strojev, sredi kretanja, priprav in vojne vročnice se je čutil vselejšega in srenejšega! Da, čutil se je že zadovoljnejšega radi tega, ker je opravljal vesoljno delo brez vse svoje življenje, kakor navadno store bolniki na smrtni postelji, ter prejel odvego, katere se ni nadejal, ker je izpovednik spoznal njegov dober namen in trdno voljo, pobojšati se, katero pot je tudi že nastopil.

Kmitje je z veseljem ogledoval te bojne priprave, vežbajoče se vojake, topove in puške, zložene v gromado ter ostalo vojaško pripravo. Sredi teh groznih strojev, sredi kretanja, priprav in vojne vročnice se je čutil vselejšega in srenejšega! Da, čutil se je že zadovoljnejšega radi tega, ker je opravljal vesoljno delo brez vse svoje življenje, kakor navadno store bolniki na smrtni postelji, ter prejel odvego, katere se ni nadejal, ker je izpovednik spoznal njegov dober namen in trdno voljo, pobojšati se, katero pot je tudi že nastopil.

Prebivalstvo Belgrada. Po zadnjem popisu ima Belgrad okoli 150.000 prebivalcev; a leta 1907. je štel 78.000. Torej se je tekom 13 let belgradsko urebivalstvo gotovo podvojilo vsled česar se ni čuditi strahni stonovanjski krizi v Belgradu posebno se, ko je po vojni bila razrušena polovica Belgrada.

Sestavitev zapiskov lastnikov odvzete živine. Poljedelski minister je zahteval od vseh oblasti, da se po občinskih čimprej sestavijo zapiski oseb, katerim je bila odvzeta živina, bodisi za potrebo mase države, bodisi od strani avstrijske vojske. Po teh spiskih bodo potem dobili brezplačno živino poljedelci, ki so ostali brez nje, in sicer najprej oni, ki so oddali živino naški državi.

Izvoz živil. Ministrski svet je dovolil na Avstrijsko in Ogrsko izvoz živil, ki so bila nakupljena že prej. To dovoljenje pa se, takoj razveljavi, ako bi Avstrijska ali Ogrska poizkušala pozvračati nemire ob jugoslovanskih mejah.

Veletihotapec s konji. Evgen Reja z goriske okolice se je bavil intenzivno s tihotapstvom konj v zasedeno ozemlje odnosno v Italijo. Spravil je že precejšnje število konj tja čez demarkacijsko črto. 14. febr. je bil pri centralnem uradu zoper verižnike obsojen na šest mesecev zapora in 10.000 kron globe zaradi tihotapstva konj.

POTREBUJEMO punčpres-operatorice za dela pri strojih. Oglasite se pri:

H. A. SOAL CO.,
4410 Ravenswood ave.
Chicago, Ill.

STRUKEK & HORAK,
European Trading & Export Co.,
Glavni agent za America Line in
White Star Line parobrodskih
družb.
88 NINTH AVE., NEW YORK,
NEW YORK.

S tem naznanjamo rojakom, da od danes naprej lahko odpotuje vsak potnik, kateri se obrne do nas v tekni 48 ur v najboljšim parnikom v Evropo, ter vedno po najnižji ceni.

New York—Havre ali Cherbourg.
13. marca parnik—New York,
20. marca parnik—St. Paul,
20. marca parnik—Adriatic,
27. marca parnik—Philadelphia,
3. aprila parnik—Lapland.

PARNIKI GREDU DO DUBROVNIKA.
Kdoh hoče pomagati svojem domu, naj pošlje bokso na nas, ker mi pošljamo blago v stari kraj. Teža zaboja do 1000 funtov, cena 14 centov na vsak funt.

Zaupajte domačim in ne podpirajte židovskih podjetij.
Strukel & Horak.

FOUND at LAST!
SELF ADJUSTING
Acme JUSPUL BRASSIERES
No 9 150 No 15200
THEY FIT AS YOU FASTEN PERFECTLY AND WITHOUT ALTERATION
ASK YOUR DEALER

MALI OGLASI

POTREBUJEMO ženske za čiščenje kopalšč. Dobra plača, hrana in stanovanje. Oglasite se pri hišniku. **LAKOTA HOTEL**, 3001 Michigan Ave., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO dekleta za učenje pri šivanju rokavic; tudi že učene se sprejmejo za delo pri šivalnem stroju na gonilno silo. Dobra plača. **EISENDRATH GLOVE CO.**, 2001 Elston Ave., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO dekleta za splošno hišno delo; dobra plača. Telefonirajte in vprašajte za Mrs. Kaplan. Oakland 5514. 4742 Ellis Ave., 3rd apt., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO izučene izdelovalke rokavic za delo doma. Mi pripeljemo blago domov in odpeljemo izvršeno delo. Mi preskrbimo blago, stroje in vso pripravo električne sile prostu. Pišite nam in naš zastopnik vas obišče na domu. Lahko nekaj prislužite ob prostem času. Naslovite: Prosveta, 2657 S. Lawndale Ave.

RAJA BI IZVEDELA za svojo sestro Marijo Ajster. Lansko leto se je nahajala v New Alexandria, P. O. Box Samville, Pa. (West Moreland County). Zadnje pismo mi je pošta vrnila. Sedaj ne vem kje je. Zanj poizvedujejo starši in brat, prosim jo naj se tudi meni oglasi. Moj naslov je: Anie D. 106 — 17th St., N. E., Mason City, Iowa.

IŠČEM DOBREGA ČEVILJARJA za stalno delo skozi vse leto. Plača po dogovoru, pokliem denar za vožnji listek. Naj se izglasi osebno ali pa pismeno pri: **ANTON REMENTH**, čevljar, 2017 — 4th Street, La Salle, Ill. (Mare 10-11-12).

POTREBUJEMO SAMOKOLNIČARJE V SKLADIŠČU. Delavce in Nakladalce. Burno delo, plača po 49¹/₂¢ na uro

Oglasite se: **JOHN A. GAUGER CO.,** 1444 W. 22nd St., Chicago, Ill.

DEKLETA potrebujemo za delo pri punčpresah. Dnevno delo in od kosa. 44 ur dela v tednu. Delavke od kosa zaslužijo od \$20 do \$30 tedensko.

H. G. SOAL COMPANY, 4410 Ravenswood Ave., Chicago.

NADOMESTILO PAKETNE POŠTE V JUGOSLAVIJO. Za nadaljne informacije pišite na spodnji naslov. Ako pa želite poslati več balga svojcem v domovino, potem pišite za cenik in vzorce blaga, katerega sedaj lahko naročite pri: **AMERICAN JUGOSLAV COMMERCIAL BOARD, LTD.,** 3639 West 26th Street, CHICAGO, ILLINOIS.

P. S. Prvo pošiljatev naročenega blaga, paketov in zabojev nameravamo zaključiti najzadnje 25. marca. Kdor hoče kaj naročiti ali poslati svojcem v domovino naj to takoj stori ali pa piše za pojasnila.

POTREBUJEMO ŽENE IN DEKLETA za lahko delo. Izbiranje—spopolniti naročila (Swedging)—pri Punčpresah. Izkušnja nepotrebna. Dobra plača. Prijazna okolica. **THE BOYE NEEDLE COMPANY,** 4337-4343 Ravenswood Ave., Chicago, Ill.

MALI OGLASI

POTREBUJEMO SOBARICE Dobra plača, stanovanje in hrana. Oglasite se pri: hišniku: **LAKOTA HOTEL**, 3001 Michigan Ave., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO IZUČENE delavce pri stroju za rezanje papirja v tiskarni. **Askerman-Quigley Printing Co.**, 729 W. Van Buren St., Chicago.

GOODYEAR'S TOVARNA se bode zelo povečala in valed tega daje veliko priliko za uposlitev veliko večje število raznih delavcev. Potrebujemo tudi 200 delavcev za delo na yardu, in vseh vrst strojnike in učene delavce se potrebuje.

DOBRA PLAČA. STALNO DELO. Prijazno delovno stanje, prilika za učenje. Nobenih delavskih nerednosti. Priglasite se takoj za delo v Employment uradu **THE GOODYEAR TIRE AND RUBBER COMPANY,** Akron, Ohio.

POTREBUJEMO 25 DELAVCEV Dobra plača. Stalno delo.

Oglasite se v: **EMPLOYMENT URADU STEWART WARNER CORP.,** 1828 Diversey Parkway, Chicago, Ill.

POTREBUJEMO DELAVCE. Moške in ženske za delo v naši tovarni za izdelovanje in popravljanje železniških osebnih vozov. Oglasite se pri: **PULLMAN CO. (Calumet Shop)**, 114th and Langley Ave. Pullman-Chicago, Ill.

POTREBUJEMO dekleta za splošno delo v pekarni. Nobene skušnje se ne zahteva. Delo po dnevu. Oglasite se pri: 1007 W. Congress St., Chicago.

POTREBUJEMO Dekleta za nočno in dnevno delo. Nočno plačamo ob začetku \$18.00 na teden, dnevno po \$16 na teden. Od kosa zaslužijo \$23. Delo stalno. Oglasite se pri: **INSULATED WIRE & CABLE CO.,** 954 West 21st St., Chicago, Ill.

POTOP. Zgodovinski roman. Splasi H. Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski.

(Nadaljevanje.)

Nekateri so trdili, da zasedajo Švedje samo mesto Čenastohova; pa že tega je bilo dovolj, da so se razburili duhovi, zlasti ker so omenjali nekateri, da so Švedje vendarle krivoverci, katerih ni česar ne vzdrži pred nasiljem, kakoršno so menili učiniti nad častilec najsvetejše Device. Radi takšnih različnih novic so mnogi omahovali in niso vedeli, naj se jim verjame ali ne. Nekateri so vili roke ter pričakovali nebeških prikazni, kot znamenja kazni božje; drugi so pobesili v nemem molčanju glave! tretje pa je grabila tršaunska jeza, da so kar besneli in stiskali v jezni onemoglosti pesti. Človeška domišljija je rastla ter se razvijala; vsak dan so dohajale odurnejše novice, po katerih e je narod nemirno oziral, zbiral se v tolpe ter se vrtel na enem mestu nalik mravljam, ako jim kdo razdere mravljišče.

Popoldne so dospelo tolpe meščanov in kmetov z ženami in otroci k samostanskemu obzidju. Vsi so jokali, stokali in klicali presveto Devico na pomoč. Pred solničnim zapadom je stopil k njim duhovnik Kordecki ter jih vprašal:

"Ljudje, kaj hočete tukaj?"

"Hočemo iti v samostan ter braniti presveto Devico!" so klicali moške ter mahali po zraku s cepci, vilami in drugim kmečkim orožjem.

"Hočemo videti presveto Devico zadnjikrat!" ječale so ženske.

Duhovnik Kordecki stopi na odkrhneno aka-lo ter reče: "Vrata peklenška nikdar ne premagajo močji nebeških. Pomirite se in upajte, moji otroci! Noga krivoverca ne stopi na to sveto obzidje, za katerim se nikdar ne bodo šopirili privrženci Lutra. Ne vem še gotovo, ali res dospo sem pred vrata sovražnika, to pa vem, če pride, da bo moral zapustiti osramočen ta kraj, kajti njegova moč se tu zlomi. Jeza razprsi in areča se mu tu izneveri. Zaupajte! Niste še videli poslednjikrat to našo Zavetnico, marveč jo zagledate še v večji slavi, zagledate nove čudeže. Obrišite si solze ter utrdite se v veri, kajti zagotavljam vas, da niti Šved niti drug sovražnik ne bo dotakne s svojimi rokami svetliše Gospodovega. Tema ne pogasi svetlobe, kakor ta moč, ki se bliža, ne more zabraniti, da ne bi napočilo novo jutro.

Bil je večer. Mrak je bil pokrival okolico, samo kupola cerkve se je še lesketala v poslednjih solničnih žarkih. Ko so to ljudje videli, so padli na